

Nulägesbeskrivning över den svenska handeln med biometan

Per Wennerberg, Tecnofarm

2015

Framtagen inom projektet Implement 2012-2014

Nulägesbeskrivningen är utgiven av Innovatum AB

Studie genomförd av Per Wennerberg, TecnoFarm.

Konsekvenser och slutsatser i bilaga 1 är författarens.

Version: 2015-04-13

Kontakt:

Peter Eriksson, Projektkoordinator Gröna Näringar

INNOVATUM

Postadress: Box 902, 461 29 Trollhättan

Besöksadress: Nohabgatan 18A, Trollhättan

+46 520 289 322

+46 730 75 56 00

www.innovatum.se

Sammanfattning

Den senaste tiden har det visat sig att olika EU länders produktionsstöd för biometan kan ge upphov till snedvriden konkurrens när det handlas med den över gränserna.

Sverige är ganska ensamt om att lägga större delen av stödet på konsumtionssidan i form av skattebefrielse på biodrivmedel. I övriga EU länder ges produktionsstöd för biometan i form av olika inmatningstariffer och premier.

Vid import av biometan från vissa länder där deras produktionsstöd kombineras med svensk skattebefrielse riskerar det svenskproducerade biometanet till fordonsgas att tappa sin konkurrenskraft. Detta sker om importen erhåller dubbla stöd först som direkt produktionsstöd i hemlandet sedan med ett indirekt stöd genom skattebefrielse i Sverige. I dagsläget får den svenska produktionen endast stöd genom skattebefrielsen på biometan som fordonsgas.

Det fem EU länderna Danmark, Tyskland, Nederländerna, Frankrike och Storbritannien ger idag produktionsstöd för injicering av biometan i naturgasnätet. Danmark som har det största stödet ger upp till 75 öre/kWh som kostnadsfördel jämfört med svensk biometan. Vid en normal produktionskostnad på 80 öre/kWh för svensk biometan ger det danska stödet t.ex. en kostnadsfördel på 50-55 öre/kWh.

Gödselgasstödet som planeras att införas i Sverige under 2015 ger upp till 20 öre/kWh för biometan. Detta stöd ökar konkurrenskraften hos dem som kan nyttja stödformen, den tar dock inte bort kostnadsfördelarna för det importerade biometanet.

Konkurrensfördelarna för importerad biometan skulle neutraliseras om Energimyndighetens tolkning av hållbarhetslagen skulle stå fast att den via gasnätet importerade biometanet inte skall vara skattefri. Just nu pågår en rättstvist om denna tolkning och under tiden är i praktiken denna import och skattefria försäljning möjlig.

Samtidigt kan biometan importeras av EU godkända hållbarhetscertifierade företag och säljas som skattefri fordonsgas i Sverige. På så sätt kringgås legalt energimyndighetens beslut.

Innehållsförteckning

1.	Bakgrund	5
2.	Målsättning	5
3.	Genomförandet	6
4.	Nulägesbeskrivning över handel med biometan.....	6
4.1	Regler och stöd inom EU.....	7
4.2	Regler och stöd i Sverige.....	10
4.3	Hållbarhetslagen.....	10
4.4	Hållbarhetscertifiering.....	11
4.5	Gröngasprincipen.....	11
4.6	Gasnätet	12
5.	Framtida förslag och förändringar.....	13
5.1	EU	13
5.2	Sverige	15
6.	Svenska intressenter och aktörer.....	16
7.	Analys	17
8.	Slutsats.....	19
9.	Referenser.....	20
	Bilaga 1, Konsekvenser och slutsatser (diskussionsunderlag)	22
	Bilaga 2, Energimyndighetens yttrande	26
	Bilaga 3, Energimyndighetens frågor & svar.....	28

1. Bakgrund

Samspelet mellan den svenska och internationella gasmarknaden har blivit mycket aktuell när nu produktionen av uppgraderad biogas till biometan av naturgaskvalitet och fordonsgas ökar i Europa. Detta blir särskilt tydligt när de Europeiska länderna med olika nationella stödsystem för sin biogasproduktion börjar handla med biometan över gränserna via naturgasnätet. Med den nu allt aktuellare produktionen av flytande biometan (LBG) kommer nya frågeställningar när denna gas transporteras över gränserna i tankbilar eller fartyg.

Det stora frågorna är hur alla dessa olika nationella stöd för biogasproduktion skall samverka för inte att ge oönskade konkurrensfördelar. Kan t.ex. importerad biometan konkurrera ut lokalt producerad biometan i Västra Götaland på grund av förmånligare statssubventioner i produktionslandet?

För att biogasbranschen ska våga investera behöver det aktuella läget klarläggas för villkoren för denna internationella handel med biometan främst inom EU samt vilka utredningar, diskussioner och eventuella regeländringar som är på gång.

2. Målsättning

Målsättning med denna studie:

Följande frågor skall belysas i studien:

- Nulägesbeskrivning för produktion och handel med biometan i Sverige
- Klarlägga olika gällande regelverk och ansvariga för dess gällande biometan och fordonsgas i Sverige.
- Vilka stöd för uppgradering av biogas till biometan som injiceras i naturgasnätet finns i de olika EU-länderna?
- Vad reglerar idag import av biometan från länder utanför EU som t.ex. flytande biometan och bulktransport via lastbil, tåg och fartyg?
- Vad reglerar idag importen av biometan till Sverige via naturgasnätet?
- Hur påverkas svenska stöd och skatter vid import av biometan till t.ex. fordonsgas?
- På vilka sätt kan gas handlas upp?
- Vilka transport och lagringsmöjligheter finns för biometan?
- Hur fungerar regelverket när biometan flyttas mellan olika nät som t.ex. lokala, distributions och transmissionsnät?
- Transport och transiteringskostnader för gas?
- Vilka förändringar kan komma av dessa stöd den närmaste tiden?

3. Genomförandet

Studien delas in i 2 delar:

- Del-1 Nulägesbeskrivning med redovisning över pågående och aktuella diskussioner och förändringar.
- Del-2 Analys och beskrivning av konsekvenser och möjligheter för svensk biogasproduktion med hänsyn till dagens situation och pågående förändringar inom handeln med biometan.

Arbetet skall ske i samarbete med berörda aktörer för att säkerställa att fakta, underlag och data är relevanta. Konsekvenser och Slutsatser finns en bilaga 1 och ska ses som ett underlag för fortsatt diskussion.

Denna studie avser främst att vara en övergripande nulägesbeskrivning och skall därmed komplettera och inte inkräkta på de mer långsiktiga utredningar som pågår inom detta område i Sverige och inom EU.

Vid omräkning från EUR till SEK används om inte annat anges valutakursen 1 EUR = 9,3 SEK.

Följande beteckningar används för biogas i olika former:

Biogas = Rå obehandlad gas direkt från röt-kammaren vid biogasproduktion.

Uppgraderad biogas = Biogas som renats till fordonsgaskvalitet enligt svensk standard.

Fordonsgas = Uppgraderad biogas, naturgas eller en blandning av dessa som uppfyller kraven i svensk standard för fordonsgas.

Biometan = Uppgraderad biogas som uppfyller kraven för fordonsgas enligt svensk standard (min 97 % metan).

I denna studie används beteckningen Biometan, i enlighet med internationell standard, för uppgraderad biogas till en kvalitet som kan injiceras i naturgasnätet eller uppfyller standarden för svensk fordonsgas.

4. Nulägesbeskrivning över handel med biometan

En av EUs grundläggande principer är att verka för en fri handel mellan medlemsländerna. För att säkerställa detta har en mängd regler införts som medlemsländerna är tvungna att följa. Många regler och lagar inom EU skall dock tolkas för tillämpning i respektive land. Om det uppstår tvister och tveksamheter kan ärendet hänvisas till EU-kommissionen och EU-domstolen för ett klarläggande. Allt detta gäller även för handeln med biometan som är en ny och relativt outvecklad marknad inom EU, varför det där finns många frågetecken att rätta ut.

I denna rapport fokuseras på de länder i EU som har speciella stöd för produktion av biometan.

I Europa handlas det med naturgas via hubbar (handelsplatser/börser och balanseringspunkter) eller kontrakt med oljeindexerade priser till ungefär lika delar (Energimyndigheten, 2013). Marknaden för naturgas tenderar att vara regional där priserna påverkas relativt lite av varandra.

I Sverige utgör naturgas idag endast 2 % av den totala energiförbrukningen (Energimyndigheten, 2013).

4.1 Regler och stöd inom EU

De flesta länderna inom EU stöttar sin biogasproduktion med produktionsstöd i form av inmatningstariffer för i första hand el producerad med biogas. Några få länder har särskilda inmatningstariffer för uppgraderad biogas till biometan för injicering i naturgasnätet. Dessa länder är Frankrike, Tyskland, Danmark och Nederländerna och Storbritannien.

Frankrike:

- Betalar en inmatningstariff på totalt 56-109 öre/kWh för uppgraderad biogas beroende på volym och substrat.
- Bastariff 56-83 öre/kWh beroende på produktionsvolym.
- Bonus-1 på 4,3 öre/kWh ges för rötning av hushållsavfall (MSW).
- Bonus-2 på 17,4 till 26,12 öre/kWh ges för substrat från jord och skogsbruk.
- Produktionsstöden gäller för max. 15 år. (Ganslandt 2013)

Tabell-1, Fransk inmatningstariff för uppgraderad biogas (öre/kWh) (Ganslandt 2013)

Anläggningskapacitet	≤ 50 Nm ³ /h	50-100 Nm ³ /h	100-200 Nm ³ /h	200-350 Nm ³ /h	≥350 Nm ³ /h
Bas tariff	82,70	75,30	63,55	57,45	55,71
Bonus 1 (Avfall)	4,35				
Bonus 2 (Lantbruk)	26,12	24,81	21,76	19,59	17,41
Max.	108,82	100,11	85,31	77,04	73,12

Tyskland:

- Inmatningstariffen för biometan är kopplad till elproduktion från biogas.
- Vid uppgradering betalas en extra bonus på 9-28 öre/kWh beroende på produktionsvolymen.
- Villkoret för detta produktionsstöd är att denna biometan måste användas för elproduktion i Tyskland. **Biometan som exporteras får inget stöd.**
- Det maximala produktionsstödet är mellan 65-235 öre/kWh och baseras på elproduktionen.
- För mindre anläggningar med minst 80 % gödsel betalas 232 öre/kWh för elproduktionen.
- Produktionsstödet gäller i 20 år med en reduktion på 2 % per år.
- T.o.m. 2015 är biometan som fordonsbränsle befriat från skatt, därefter skall alla biobränslen betala full skatt.

Tabell-2, Tysk inmatningstariff för elproduktion från biogas med bonus för uppgradering (IEA Bioenergy Task 37,2014, kurs 9,3 SEK/EUR)

Anläggning storlek	Grund bonus öre/kWh	Substrat kategori 1 öre/kWh	Substrat kategori 2 öre/kWh	Bonus Hushållsavfall öre/kWh	Uppgradering bonus öre/kWh	Max uppgr. kap. Nm ³ /h
< 75 kW el	233				28	700
< 150 kW el	133	56	74	149	28	700
< 500 kW el	114	56	74	149	19	1000
< 750 kW el	102	47	74	130	19	1000
< 5 MW el	102	37	74	130	9	1400
< 20 MW el	56	0	0	130	9	1400

Danmark:

- Kan välja mellan två olika inmatningspremier:
 - 1) Glidande premium = Baspris 1 + Bonus1 + Bonus 2 - Marknadspris
Skillnaden mellan det garanterade baspris 1 och marknadspriset och bonusar betalas ut på toppen av marknadspriset (Max: 135 öre/kWh)
 - 2) Fast premium = Baspris 2 + Bonus1 + Bonus 2.
Betalas på toppen av marknadspriset (Max premium 92 öre/kWh)
- Biometan betalar ingen CO₂ skatt på ca.0,43 - 0,51 SEK/liter motsvarar 5 öre/kWh för diesel och bensen.
I övrigt ingen skattebefrielse för biometan till fordonsgas.
- Investeringsstöd till biogasproduktion på 20-40 % får inte kombineras med inmatningspremierna för att undvika dubbla stöd.
- Linjär reduktion av Bonus-2 (12 öre/kWh) från 2013 till 2020.
- Bonus -1 (30 öre/kWh) som är baserat på naturgaspriset fasas ut eller förlängs 2020 beroende på marknadspriset för biometan.

Tabell-3, Danska inmatningspremier för uppgraderad biogas 2013-2020, (öre/kWh) (Ganslandt 2013)

Stöd komponent	2013	2020 ³
Baspris 1: Biogas ¹	92,70	101
Baspris 2: Biogas Mix ²	50,38	55
Bonus 1	30,39	0
Bonus 2	11,69	0
Max.	137,79	100,77

1. Glidande premium
2. Fast premium
3. Uppskattat vid en årlig inflation på 2 %

Nederländerna:

- Glidande inmatningspremium som utgör skillnaden mellan ett bestämt baspris och marknadspriset och ger därmed ett garanterat minimipris.
- Baspriset avgörs i en auktion där biogasproducenterna varje år får bjuda vid upp till 6 tillfällen under året med ökande priser från 43,5 till 93,1 öre/kWh.
- Det baspris man får vid auktionen som produktionsstöd gäller i max 12 år.

- Inga skattereduktioner för biobränslen.
- Investeringar i biogasproduktion ger en reduktion av bolagsskatten på upp till 41,5 % av investeringen samt på inkomstskatten på upp till 36 % av investeringen.

Tabell-4, Nederländernas inmatningspremier för elproduktion från biogas samt uppgradering till biometan, fr.o.m. 2013. (IEA Bioenergy Task 37,2014, kurs 9,3 SEK/EUR)

Period	Startdatum	Max el öre/kWh	Max värme/CHP öre/kWh	Max Biometan öre/Nm ³
1	04-apr	65	0,65	46
2	13-maj	74	0,74	52
3	17-jun	84	0,84	59
4	02-sep	102	1,02	72
5	30-sep	121	1,21	85
6	04-nov	140	1,40	98

Storbritannien

I Storbritannien har tills 2014 haft en bonus på ca 73 öre/kWh för inmatning i naturgasnätet om gasen ändvänds för uppvärmning inom landet. Det finns även en kvotplikt för drivmedel som ger producenter av biodrivmedel en bonus på ca 22 öre/liter.

Från och med 2015 införs i Storbritannien nya inmatningstariffer för biometan i naturgasnätet. Villkor är att produktionen baseras på minst 70 % matavfall och max. 30 % energigrödor.

Tabell-5, Nya inmatningstariffer för biometan i Storbritannien fr.o.m. 2015 (Walker Morris, 2014, kurs 11,9 SEK/GPB)

Nivå	Inmatningstariff öre/kWh	Nivågräns MWh per år	Motsv. kapacitet Nm ³ /h
1	89	<40 000	<450
2	52	40-80 000	450-900
3	40	>80 000	>900

Tabell-6, Sammanställning över produktionsstöd inom EU vid produktion av biometan (Ganslandt 2013).

Land	Inmatnings-tariff	Inmatnings-premie	Min. öre/kWh	Max. öre/kWh	Max. år
Danmark		X	50	135	20
Frankrike	X		56	109	15
Nederländerna		X	0	93	12
Tyskland	X		9	26	20
Storbritannien ¹		X	40	89	20

1. Nya tariffer fr.o.m. 2015

Eftersom det tyska stödet är kopplat till inhemsk produktion av el så påverkar det i mindre grad den europeiska handeln med biometan. Den tyska biogasen som har importerats via gasnätet till Sverige har enligt uppgift varit gas som inte mottagit några stöd.

Däremot kan produktionsstöden i Frankrike, Storbritannien, Nederländerna och framför allt i Danmark påverka den Europeiska handeln med biometan.

4.2 Regler och stöd i Sverige

Sverige skiljer sig från övriga EU då vi inte har produktionsstöd för biogasproduktion utan fokuserar vårt stöd för biometan till användarsidan genom att erbjuda olika skattelättnader för konsumenterna.

Det svenska stödet till biogasproduktion består i huvudsak av:

- Ingen energi eller CO₂ skatt för biogas och biometan som drivmedel eller för uppvärmning.
- Inkomst från försäljning av elcertifikat vid elproduktion.
- Investeringsstöd till biogasproduktion.
Gårdsanläggningar upp till 30 % (Länsstyrelserna/Jordbruksverket).
Biogas uppgradering och tankställen upp till 45 % av investeringen (Energimyndigheten).
- Reducerad skatt och förmånsvärde för gasdrivna bilar.
- Produktionsstöd för biogas från gödsel (Jordbruksverket, under introduktion 2015).

Den svenska importen av biometan har historiskt varit blygsam, 2012 utgjorde t.ex. andelen biometan från Tyskland 2 % av den totala biometanförsäljningen (Energimyndigheten 2013).

4.3 Hållbarhetslagen

Under 2013 visade det sig vid en upphandling av biometan till busstrafik i Västsverige att det vinnande anbudet avsåg biometan som skulle importeras från Nederländerna till ett betydligt lägre pris än den svenska gasen. Vid en granskning från Energimyndigheten framkom att ett annat företag redan hade importerat biometan i gasnätet från Tyskland under en tid. Bl.a. dessa ärenden ledde till att Energimyndigheten efter utredning kom fram till att importerad biometan inte kunde bli skattebefriad som drivmedel i Sverige då den inte uppfyllde spårbarhetskraven med avseende på massbalans i EUs hållbarhetslag.

Om denna biometan däremot importeras via lastbil, tåg eller fartyg så uppfylls spårbarheten i massbalanskriterierna och den kan därmed säljas skattefritt som drivmedel i Sverige.

Biometan som transporteras inom det svenska gasnätet uppfyller enligt Energimyndighetens tolkning spårbarheten i massbalanskravet även om gasen matas in en del av nätet och blandas upp med naturgas och används i en annan del av landet. Den i Sverige gällande "Grön gas principen" (se följande kapitel 4.5) tillåter även enligt skattemyndigheten att biometan flyttas via hela det svenska gasnätet med bibehållen skattebefrielse som drivmedel.

I Bilaga-2 på sidan 26 återges Energimyndighetens hela beslut med kommentarer.

Denna tolkning av lagen från Energimyndigheten har överklagats av två svenska gasbolag som har hållbarhetsbesked för svenskt biometan och som nu fått ett beslut att det via gasnätet importerade biometanet inte uppfyller spårbarhetskriterierna och därmed inte uppfyller hållbarhetskriterierna och således inte kan säljas skattefritt. Ärendet har pågått i över ett år ligger nu för avgörande hos förvaltningsrätten. Rättens beslut kan eventuellt överklagas till kammarrätten eller så hänskjuter man ärendet till EU-domstolen.

Ärendet kommer troligen inte att avgöras inom det närmaste året och om det hamnar hos EU-rätten så kan det enligt erfarna bedömare ta upp till 3 år. Så länge domstolsprocessen pågår kan dessa två gasbolag fortsätta sin import av biometan via naturgasnätet och sälja den som skattefri fordonsgas. Skulle domen gå emot gasbolagen och stödja Energimyndighetens tolkning så utgår inga retroaktiva böter eller andra sanktioner.

För övriga gashandelsbolag gäller, att man i avvaktan på denna dom, vid import av biometan idag via gasnätet inte kan få en ansökan om ett hållbarhetsbesked godkänt av Energimyndigheten. Och därmed kan man inte sälja denna via gasnätet importerade biometan som skattefritt biodrivmedel. Se yttrande från Energimyndigheten i Bilaga-2

4.4 Hållbarhetscertifiering

Det har under 2014 visat sig att det går att gå runt tidigare nämnda krav på spårbarhet i massbalansen från Energimyndigheten genom att hållbarhetscertifiera sitt företag i ett av EU godkänt certifieringsorgan.

Det svenska gashandelsföretag Mody Energy Trading AB (www.mody.se) gjorde detta under våren 2014, vilket innebär att de kan importera och sälja biometan via naturgasnätet och sälja den som skattefritt drivmedel i Sverige.

Genom att nyttja hållbarhetscertifieringen får den tidigare nämnda rättstvist ej någon betydelse om det ändå går att driva denna handel via ett i Sverige certifierat gashandelsbolag.

Certifieringen går bl.a. ut på att man garanterar och dokumenterar biometanets spårbarhet, ursprung och produktionssätt med hänsyn till hållbarhetsdirektiven.

Energimyndigheten gör gällande att denna import via certifiering som ger skattefrihet för drivmedel inte går att stoppa med hänsyn till Hållbarhetslagen då det av EU godkända certifieringsorganet garanterar att hållbarhetslagen efterlevs.

4.5 Gröngasprincipen

Inom Sverige gäller sedan 2011 gröngasprincipen där det skattemässigt gäller avtalad mängd gas istället för fysiskt levererad samt att man godkänner s.k. virtuella gasnät (näten behöver inte vara ihopkopplade) och virtuell gaslagring i nätet (anses lagrad i nätet tills förbrukning) (Eric Zinn, 2013). Gröngasprincipen gäller bara för gasformiga bränslen levererade i rörledning och gäller inte för flytande biometan (LBG).

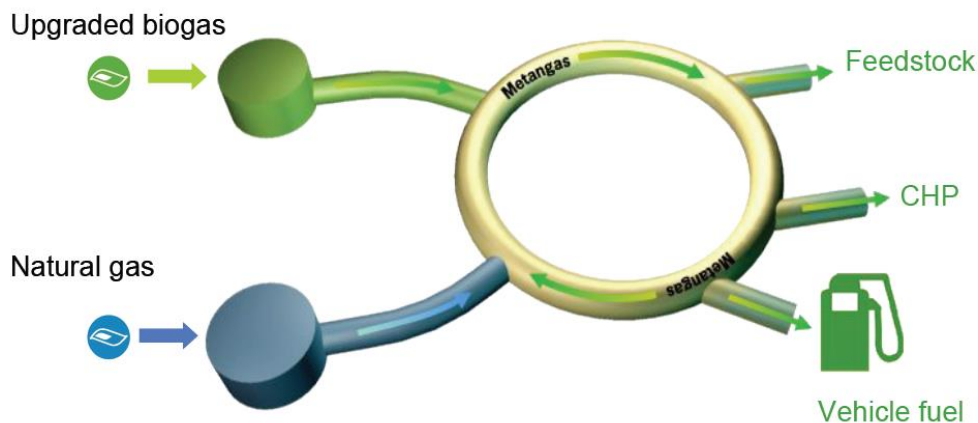

Bild-1, Gröngasprincipen (Göteborgs Energi)

4.6 Gasnätet

Gasnätet i Sverige består av ett transmissionsnät med ett antal mät och reglerstationer. Från dessa stationer leds gasen vidare till slutkunder i distributionsnäten som har ett lägre tryck. Sedan flera år har vi i Sverige matat in biometan till distributionsnätet men sedan 2104 sker detta även till transmissionsnätet (Jordberga i Skåne och Gobigas i Göteborg). Transmissionsnätet i västra och södra Sverige ägs och drivs av det fristående bolaget Swedegas medan distributionsnäten ägs av lokala nätägare. Från och med 2015 måste handeln med gas via nätet vara uppdelat i nätägare och gashandelsföretag på samma sätt som för elmarknaden. Nätägarnas prissättning övervakas av Energimarknadsinspektionen.

Idag finns ett 62 mil långt svenskt transmissionsnät för naturgas från Skåne längs västkusten upp till Stenungssund med en avstickare till Gislaved i Småland. Till detta nät ansluts 260mil lokala distributionsnät. I Stockholm finns ett lokalt 54 mil långt gasnät för stadgas och ett 4 mil långt nät för fordonsgas som ägs av Stockholm Gas AB (Energimyndigheten, 2013).

Enligt Energigas Sverige distribuerades 2013 i Sverige 21 procent av biometanet via naturgasnätet och resterande 79 procent via lastbilar.

Under 2013 injicerade 11 biogasanläggningar totalt 191 GWh biometan till naturgasnätet (Energimyndigheten), vilket motsvarar 11 % av den totala energimängden i näten. Den maximala kapaciteten 2013 för injektion var 377 GWh. Således utnyttjades 2013 endast 51 % av kapaciteten.

Medelkostnaderna för distribution av biometan i naturgasnätet uppskattas till 3-10 öre/kWh och motsvarande transport på lastbil kostar 8-15 öre/kWh (Energimyndigheten 2014).

Det västsvenska transmissionsnätet för naturgas. Röda ringar visar biogasanläggningar som injicerar biometan.

5. Framtida förslag och förändringar

5.1 EU

Det pågår inom EU ett flertal olika utredningar och projekt som berör de ekonomiska villkoren för handel och produktion av biodrivmedel.

Eftersom det i dagsläget är få länder inom EU som använder biometan som drivmedel är diskussionen dominerande utifrån de olika flytande biodrivmedel som etanol och biodiesel.

Ett sådant exempel är kvotplikten för en minsta inblandning av biodrivmedel i fossila drivmedel. Här är frågan hur en ev. inblandning biometan i naturgasen skall göras, skall man t.ex. kräva en minsta andel biometan i all naturgas som säljs som fordonsgas? Detta finns det i dagsläget inga regler för.

Sverige är aktivt i många olika grupper och projekt inom EU som syftar till att öppna upp och underlätta handeln med biometan.

Vissa EU länder har register för att dokumentera biogasens spårbarhet, där registreras produktions volymer, kvaliteter och biogassubstrat på varje anläggning. Ett antal EU-länder ingår i ett nätverk "Biomethane Registry Club" där man arbetar med att försöka harmonisera och utveckla dessa register. Energigas Sverige ingår som svensk observatör i detta nätverk.

Energimyndigheten har valt att inte medverka då man anser att dessa register inte är aktuella i Sverige och att de ligger utanför deras ansvarsområde.

Följande länder i EU har biogasregister idag och ingår i "Biomethane Registry Club":

AT - Biomethane Register
CH - Federation of Swiss Gas Industry
DE – Biogasregister (DENA- Tysklands energimyndighet)
DK - Energinet.dk (TSO)
FR - Gaz Réseau Distribution
NL – Vertogas (dotterbolag till Holländska Gasuni NV som enbart handlar med certifikat för biogas)
UK - Green Gas Certification Scheme (Ingår i organisationen Renewable Energy Association i UK)

Den enda registreringen av biogasproduktion som finns i Sverige sker till skattemyndigheten vid skattefri försäljning av biometan som drivmedel eller till elproduktion och värme.

Energimyndigheten är ordförande i en grupp där EUs medlemsländer diskuterar handel med biometan över nationsgränserna i naturgasnätet och massbalansfrågor (se bilaga 3).

EU har gett CEN (European Committee for Standardization) ett uppdrag att ta fram en europeisk standard för biometan som drivmedel och injicering i naturgasnätet. En teknisk kommitté planerar att ha en färdig standard till 2015. Från svensk sida medverkar SGC (Svenskt Gastekniskt Centrum som sedan 2015 ingår i Energiforsk).

Ärenden rörande snedvriden konkurrens p.g.a. olika statsstöd bevakas av EU Kommissionen. Klagomål rörande statliga stöd som kan vara olagliga kan lämnas in på särskild blankett till EU Kommissionen via webbplatsen:

http://ec.europa.eu/competition/forms/intro_sv.html

Samtliga följande fem villkor skall vara uppfyllda för att en överklagan till EU om statligt stöd skall vara möjlig:

1. Statliga medel ska användas.
2. Stödet ska ge en ekonomisk fördel.
3. Stödet ska vara selektivt, dvs. gynna vissa företag eller viss produktion.
4. Det ska påverka konkurrensen.
5. Det ska påverka handeln mellan medlemsländerna.

Om ett ärende bara gäller ett land eller område eller högst tre EU-länder ska den nationella konkurrensmyndigheten kontaktas. I Sverige blir detta konkurrensverket.

En viktig princip är inom EU är att statliga stöd inte får vara onödiga och inte ges för något som ändå skulle ha genomförts utan stöd. Dessutom ska inte dubbla statliga stöd kunna nyttjas vilket kan bli fallet när det importeras biometan till Sverige från länder med produktionsstöd. Men eftersom detta problem uppstår vid handel mellan EU länder måste denna fråga förmodligen prövas efter en anmälan till EU-kommissionen.

5.2 Sverige

Dagens skattebefrielse på biodrivmedel inklusive biometan går ut i slutet av 2015 och skall ersättas av nya regler som är under framtagande.

Sveriges förslag till ny kvotplikt och beskattning på biodrivmedel fick bakläxa av EU-kommissionen under 2014. Under hösten 2014 pågår arbete för att i slutet av året få fram ett modifierat förslag som kan godkännas av EU.

Regeringen övervägde under hösten 2014 att ta fram ett förslag om att införa en reduktionsplikt som är en kvotplikt som fokuserar på drivmedlens klimatpåverkan.

För biometan som drivmedel finns främst två alternativ:

1. Biometanet läggs utanför reduktionsplikten och fortsätter att vara skattebefriad t.o.m. 2020.
2. Alla biodrivmedel inkl. biometan beläggs med full skatt när reduktionsplikten införs. Detta innebär en kraftig prisökning för biometan på ca 50-65 öre/kWh.

Beskattningen föreslås ske på energiinnehåll vilket är viktigt för biodrivmedel med lägre energiinnehåll än de fossila.

Framtida utmaningar är hur biometanet kan vara konkurrenskraftigt utan fortsatt skattebefrielse, efter 2020 när möjligheten till särregler för koncentrerade drivmedel som biometan tas bort.

Den svenska regeringen har hos EU-kommissionen under vintern 2015 begärt en förlängning av skattebefrielsen för biodrivmedel (inkl. biometan) till den 31/12 2016. Under tiden skall regeringen finna nya sätt att stödja biodrivmedelsanvändningen.

Gödselgasstödet

Just nu ligger ett svenskt förslag till ett produktionsstöd för biogasproduktion för godkännande hos EU- Kommissionen. Detta stöd riktar sig till biogasanläggningar som rötar gödsel. Gödselgasstödet bygger på antagandet att biogasproduktion minskar läckaget av växthusgaser från gödselhanteringen och därmed erbjuds en miljöbonus för denna åtgärd. Det är endast biogasen som kommer från andelen gödsel som räknas in i stödet som har ett takbelopp på 20 öre/kWh räknat på den producerade råa biogasen. Uppgraderad biogas till biometan kommer att premieras med ett högre volymtak per produktionsanläggning än biogas till el och värme. Stödet begränsas av och skall fördelas till sökanden inom den summa som regeringen anslår i budgeten.

Stöd får dock inte lämnas med ett högre belopp än för att kompensera för skillnaden mellan kostnaden för att producera biometan och marknadspriset på naturgas.

Stödet skall gälla under en 10 års period och beräknas kunna starta under 2015.

I förslaget till gödselgasstöd finns flera begränsningar bl.a. med hänsyn till EU:s gruppundantagsförordning 651/2014 som gör att stöd endast kan beviljas anläggningar med en installerad effekt på mindre än 500 kW vid produktion av el, värme eller annan energi och en installerad kapacitet på mindre än 50 000 ton biometan (uppgraderad biogas) per år vid produktion av fordonsgas. Dessutom övervägs att inte ge stöd till företag med mer än 249 anställda eller en omsättning över 50 miljoner euro.

Stödet begränsas även med hänsyn till skillnaden mellan marknadspriserna för naturgas och el och produktionskostnaderna för biogasen. Dessutom beräknas ett maxbelopp per anläggning som är dubbelt så högt för fordonsgas som för el och annan användning.

Beroende på många faktorer att ta hänsyn till är det svårbedömt i dagsläget att beskriva vilka effekter gödselgasstödet kommer att få på den svenska prissättningen av biometan.

6. Svenska intressenter och aktörer

I Sverige arbetar många olika aktörer med frågor som berör handeln med biometan här följer ett urval:

Energigas Sverige

Energigas Sverige (branschorganisation för svensk gasindustri) driver under 2014-2016 tillsammans med Region Skåne och Swedegas Projekt "Intensifierat nationellt biogasarbete". Projektet syftar till att utforma en strategi för utveckla svensk biogasproduktion och biogasmarknad.

En fråga som skall besvaras är hur vi i Sverige skall åstadkomma en kostnadseffektiv och miljöriktig distribution som också ger tillgång till största möjliga marknad för biogasen?

En annan fråga är hur en nationell/landsöverskridande biogasmarknad kan stimuleras och etableras?

Projektet skall bevaka frågor kring regelverk för handel med biogas inom Europa.

Inom Energigas Sveriges "Naturgasråd" arbetar man med villkor för injicering av biometan i naturgasnätet.

Swedegas

Swedegas äger och driver det svenska transmissionsnätet (stamnätet) från Skåne längs västkusten upp till Göteborgsregionen och Stenungssund. Swedegas har tillsammans med gasbolag i 7 andra EU-länder skrivit under "The Green Gas Commitment" där man strävar efter att till 2050 ha 100 % förnyelsebar gas i nätet.

Swedegas har i övrigt inga synpunkter på hur biometan importeras förutom att man vill ha en så fri handel som möjligt och större volymer i nätet.

Myndigheter

Energimyndigheten ansvarar för tillämpningen av lagar, förordningar och föreskrifter inom biogasmarknaden. Man sitter med i flera grupper inom EU som utreder och diskuterar genomförandet av bl.a. hållbarhetsdirektiven för drivmedel och biometan.

Energimarknadsinspektionen ansvarar för att övervaka och godkänna nätavgifterna för transport i transmissions och distributionsnäten för gas. För perioden 2015-2018 har 7 svenska företag fått intäktsramar från Energimarknadsinspektionen för att säkerställa att man inte missbrukar sin monopolställning för gastransport i sina nät. Energimarknadsinspektionen har inget ansvar för tillsynen av handeln med naturgas eller biometan som är fri på den svenska marknaden.

Konkurrensverket ansvarar endast för att se till att konkurrenslagen efterlevs i Sverige och kan inte agera gällande import från andra EU-länder annat än som remissinstans.

Numera ansvarar **Miljö & Energidepartementet** (tidigare Näringsdepartementet) för hållbarhetslagstiftningen som berör biodrivmedel. Tillämpningen av denna delegeras till Energimyndigheten.

Finansdepartementet ansvarar normalt bara för skattefrågor men bevakar även frågor kring statliga stöd.

Skatteverket ansvarar för tillämpningen lagen om skatt på energi där "Gröngasprincipen" innebär att man tillåter att biometan till drivmedel kan säljas skattefritt inom landet och kan distribueras uppblandad i naturgasnätet mellan två vitt skilda platser. Gasnätet godkänns även av Skatteverket som lagringsplats.

Gas & Energibolag

I Sverige finns idag ett 30-tal företag och kommuner som distribuerar fordonsgas. Dessutom finns ett 10-tal både privata och offentliga företag som handlar med naturgas och biometan flertalet av dessa driver även lokala distributionsnät. Flertalet av dessa företag är medlemmar i Energigas Sverige som ska ta hänsyn till deras intressen och bevaka branschspecifika frågor.

7. Analyser av olika stödsystem

Produktionskostnaderna för biometan (biogasproduktion, uppgradering, injicering och transitering) ligger i Sverige enligt E.on mellan 44-127 öre/kWh (Energimyndigheten 2014) en SGC rapport anger ett medianvärde på 94 öre/kWh (Vestman m.fl. 2014). I denna studie anges en normal kostnad för svenskt biometan till 80 öre/kWh.

Produktionsstödet för biometanproduktion i Danmark, Nederländerna och Frankrike har en utformning som gör att deras biometan kan konkurrera på den svenska marknaden. I tabellen nedan anges vilken extra fördel i sänkta kostnader som fås om det antas att produktionskostnaderna för biogasproduktion, uppgradering, injicering och transitering (transport i rörnätet) i övrigt är jämförbara i de olika länderna. Beräkningarna förutsätter att både det svenska och importerade biometanet kan säljas i Sverige som skattefritt biodrivmedel.

Tabell- 7, Exempel på produktionsstödens påverkan på biometanpriserna jämfört med olika produktionskostnader i Sverige. *Positiva tal visar konkurrensfördel i öre/kWh beroende på det aktuella stödsystemet jämfört med svenska produktionskostnader.*

Sverige			Danmark		Nederländerna		Frankrike		UK	
Biogas- produktion öre/kWh	Upp- gradering & trans. öre/kWh	Tot. Kostnad Biometan öre/kWh	Min 50 öre/kWh	Max 135 öre/kWh	Min 0 öre/kWh	Max 93 öre/kWh	Min 56 öre/kWh	Max 109 öre/kWh	Min 40 öre/kWh	Max 89 öre/kWh
30	30	60	50	75	0	33	-4	49	-20	29
40	30	70	50	65	0	23	-14	39	-30	19
50	30	80	50	55	0	13	-24	29	-40	9
60	30	90	50	45	0	3	-34	19	-50	-1
70	30	100	50	35	0	-7	-44	9	-60	-11
80	30	110	50	25	0	-17	-54	-1	-70	-21

Det danska stödsystemet ger en kostnad för biometan som är 25 till 75 öre lägre än den svenska. Vid en svensk produktionskostnad av biometan på 80 öre/kWh så kan den danska gasen säljas 50-55 öre/kWh billigare.

Nederländernas produktionsstöd ger mycket varierande resultat eftersom man har en auktion på stödets nivå. Kostnadsfördelen jämfört med svensk biometan kan därmed variera från 0 till 33 öre/kWh. Vid en normal svenska produktionskostnad på 80 öre/kWh så kan den nederländska gasen säljas 0-13 öre/kWh billigare.

De franska inmatningstarifferna med 5 olika produktionsnivåer för biometan ger inga fördelar för större producenter < 200 Nm³ biometan/h p.g.a. en lägre tariff. Däremot kan mindre producenter upp till ca 100 Nm³ biometan/h genom sin högre tariff få en fördel mot svensk biometan. Vid en normal svenska produktionskostnad på 80 öre/kWh så blir den storskaliga gasen dyrare eller likvärdig den svenska medan den småskaliga gasen säljas upp till 29 öre/kWh billigare.

Storbritanniens produktionsstöd ger endast en kostnadsfördel för småskalig biometanproduktion på ca 9 öre/kWh jämfört med normal svensk produktion. Storskalig biometanproduktion ger inga kostnadsfördelar.

I Sverige gäller idag följande energi och CO₂ skatt för bensin och diesel med motsvarande indirekt stöd till biometan som fordonsgas.

Tabell-8, Svensk skatt på fordonsbränsle (2015) samt värdet på skattebefrielsens för biometan jämfört med dessa fossila drivmedel.

Bränsle	Energiskatt kr/liter	CO ₂ skatt kr/liter	Summa Kr/liter	Summa öre/kWh
Bensin	3,25	2,60	5,85	65
Diesel	1,83	3,22	5,05	52

Storleken på detta indirekta stöd till produktion av biometan som fordonsgas är en skatterabatt på 52-65 öre/kWh vilket motsvarar ganska väl det stöd som tidigare redovisats från andra länders direkta produktionsstöd som t.ex. i Danmark.

Om biometanet vid export endast kan få stöd i produktionslandet så skulle förmodligen konkurrensen bli relativt neutral mellan länderna. Idag kan importerad biometan även få skattebefrielse som fordonsgas i Sverige vilket då kan ge en konkurrensfördel i förhållande till den svenska producerade biogasen.

Om det planerade gödselgasstödet införs 2015 för den del av biogasen som är producerad med gödsel med upp till 20 öre/kWh så innebär det att konkurrenskraften ökar för denna del av svensk biogasproduktion men inte tillräckligt för konkurrera med t.ex. dansk biometan om den erhåller skattebefrielse som drivmedel i Sverige. Det danska biometanet skulle ändå kunna vara ca 30-35 öre/kWh billigare än motsvarande svensk biometan producerad till en kostnad av 80

Flytande biometan (LBG) som importerats med lastbil, tåg eller båt är idag godkänd att säljas som skattebefriad fordonsgas med hänsyn till hållbarhetslagen.

8. Slutsatser

Det uppstår en konkurrensfördel för importerad utländsk biometan som har produktionsstöd i sitt ursprungsland och säljs i Sverige som skattebefriad fordonsgas. Det importerade biometanet har möjlighet att nyttja två länders olika stödsystem till förnyelsebar energi. Dubbla stöd i form av först produktionsstöd i ursprungslandet och sedan med reducerad energi och koldioxidskatt vid försäljning i Sverige som fordonsgas. Denna konkurrensfördel kan ge negativa effekter på utvecklingen av den svenska produktionen av biometan.

9. Referenser

- Biomaster, 2011-2014, *"Biomethane grid injection and other distribution options"*, Biomaster Fact sheets, www.biomaster-project.eu
- Brijder M m.fl., 2014, *Contribution Greengasgrids project to development in biomethane markets*, Final report Greengasgrids project, Deutsche Energie-Agentur GmbH (dena), www.greengasgrids.eu
- EBA, *"EBA's BIOMETHANE fact sheet"*, www.european-biogas.eu
- Eklund M, 2010, *"Handla biogas"*, Biogas Öst
- Energimyndigheten, 2013, *"Biogasen går inte att spåra via det europeiska naturgasnätet"*, www.energimyndigheten.se/Press/Nyheter/
- Energigas Sverige, 2014, *"Projekt - Intensifierat nationellt biogasarbete"*
- Energimyndigheten, 2013, *"Biogas går inte att spåra via det europeiska naturgasnätet"*, Yttrande från Energimyndigheten, www.energimyndigheten.se/press/nyheter
- Energimyndigheten, 2014, *"Marknaden för biodrivmedel 2014"*,
- Energimyndigheten, 2014, *"GSN Energi-Nulägesanalys inom energigasförsörjning"*
- Energimyndigheten, 2013, *"Analys av marknaden för biodrivmedel Tema: Fordonsgasmarknaden"*, ES 2013:08
- Energigas Sverige, *"Verksamhetsberättelse 2013"*
- EU-Kommissionen, 2013, *"Konkurrens"*, Europeiska unionens publikationsbyrå
- FNR, 2012, *"Biomethan"*, Bestell-Nr. 531 FNR 2012, www.fnr.de
FNR 2012
- Ganslandt. M, 2013, *"Politiska styrmedel för produktion av biogas och dess relevans för omställningen till en fossilfri transportsektor"* Center for European Law & Economics
- Ganslandt. M, 2013, *"Incentive Systems for Production of Upgraded Biogas in Selected EU Countries"*, Center for European Law & Economics
- Grahn D, 2011, *"Report on standards for biomethane"*, Biomaster report D4.3, www.biomaster-project.eu
- Green Gas Grids, 2013, *"PROPOSAL FOR A EUROPEAN BIOMETHANE ROADMAP"*, European Biogas Association, WP3, www.greengasgrids.eu
- IEA Bioenergy Task 37, 2014, *"Biogas Country Overview"*, Task 37 Country Reports
- IEA Bioenergy Task 37 & 40, 2014, *"Biomethane – status and factors affecting market development and trade"*
- Renewable energy focus, *"Historic premiere for biogas in Sweden"*, www.renewableenergyfocus.com
- Res och Trafikforum, 2014, *"EU-regler hotar biogasen"*, www.rt-forum.com
- Strauch. S mfl., 2014, *"Alternative ways of biomethane production – a SWOT analysis"*, Green Gas Grids

Stockholm.se, 2013, "2013-Kärvt år för biogasen?", www.stockholm.se

Sühnel C m.fl., 2012, "Assesment of Distribution Alternatives for Biomethane"
Biomaster Report D4.2, www.biomaster-project.eu

Skatteverket, 2012, "Leverans av gas via rörledning-tillämpning av kap. 2 a lagen om skatt på energi", Skatteverkets ställningstaganden Dnr/målnr/löpnr:131 804203-12/11

Statens Jordbruksverk, 2015, "Statens jordbruksverk föreskrifter om project för statligt stöd till produktion av biogas från gödsel", Förslag SJVFS 2015:XX

Walker Morris, 2014, "Government Announces Revised Biomethane to Grid Incentive Tariffs", www.walkermorris.co.uk

Westman m.fl., 2014, "Kostnadsbild för produktion och distribution av fordonsgas", SGC Rapport 2014:296

Erik Zinn, 2013, "Gröngasprincipen-Nu och möjlig utveckling", Gasdagarna 2013

Nulägesbeskrivning över den svenska handeln med biometan

Diskussionsunderlag **Konsekvenser och Slutsatser**

Per Wennerberg, Tecnofarm

Följande text är en beskrivning av möjliga konsekvenser och slutsatser utifrån analysen i huvuddokumentet.

Sammanfattning

Effekten på den svenska biogasmarkanden när utländsk producerad biogas kan säljas på svenska marknaden ger en större osäkerhet för de svenska biogasproducenterna. Den ökade konkurrensen kan medföra en risk för utslagning av befintlig produktion och att nya investeringar uteblir eller skjuts på framtiden.

Ökad handel med biometan över gränserna inom EU är i grunden något positivt som även den svenska marknaden skulle kunna gynnas av om bara stödsystemen i de olika länderna var harmoniserade.

Ett åtgärdsprogram behöver snarast tas av fram av de svenska aktörerna inom biogasbranschen för minimera risken av att bli utkonkurrerad av importerad biometan till fordonsgas.

Analys och konsekvenser

Den danska satsningen på ökad produktion av biometan för injicering i naturgasnätet motsvarar inte den prognostiserade tillväxten av den danska marknaden för fordonsgas som idag är mycket liten. Eftersom fordonsgas i Danmark endast är befriad från CO₂ skatt (ca 5 öre/kWh) borde den svenska marknaden med total skattebefrielse (50-60 öre/kWh, exkl. moms) vara intressant för danska producenter. Det danska biometanet kan med hjälp av produktionsstöd exporteras via gasnätet till Sverige och erbjudas till ett pris som är under det motsvarande svenska fordonsgaspriset. Detta under förutsättning att produktionskostnaderna är lika i de två länderna.

Eftersom prissättningen på en fri marknad tenderar att styras av nivån på det sist sålda vid en s.k. marginalprissättning, kan en sådan prispressande import snabbt få stora konsekvenser för den svenska biogasproduktionen.

Det finns anonyma exempel på att importerad biometan från ett EU land som har produktionsstöd skall ha erbjudits på den svenska marknaden till ett pris 20-30 öre/kWh lägre än för motsvarande svenskproducerad biometan.

Den unika svenska marknaden för biometan som biodrivmedel (fordonsgas) har byggts upp av politiska beslut där miljöfördelarna har värderats så högt att det har motiverat olika subventioner i form av i första hand skattelättnader. Det svenska samhället har m.a.o. ord investerat skattepengar för att bygga denna infrastruktur.

Viktiga argument är att biogasen sluter det lokala kretsloppet med organiskt avfall som förädlas till energi och rötresten som sedan återförs som biogödsel till åkermark. Ett annat argument är att biogasproduktionen skapar lokal sysselsättning. Om det nu visar sig att biometanet i fordonsgasen är importerad så faller en stor del av de politiska argumenten för att investera i biogasproduktion och biometandrivna fordon. De mesta av fördelarna med biometan hamnar inte i Sverige och leder då indirekt till att svenska skattemedel subventionerar biogasproduktion i andra länder.

Ett rimligt antagande är att de EU-länder som ger produktionsstöd för biometan vill att denna gas används inom landet för att ge önskvärd miljöförbättring. Vid export kommer det skattefinansierade stödet att delvis indirekt gå till att subventionera billig biometan i ett annat land. Av denna anledning är flera länder tveksamma till möjligheten till både import och export av statsstödd biometan.

Dagens lönsamhet i svensk biogasproduktion är måttlig till svag och investeringarna har hög risk med kort planeringshorisont beträffande de politiskt beslutade stödsystemen. Därför är aktörer som arbetar med biogasproduktion och dess utveckling extra känsliga för signaler om prispressande konkurrens från import av billig subventionerad biometan. Vetskapen om en ökad risk kan snabbt göra att många planerade projekt och investeringar ställs in eller skjuts på framtiden.

Slutsatser

Det uppstår en konkurrensfördel för importerad utländsk biometan som har produktionsstöd i sitt ursprungsland och säljs i Sverige som skattebefriad fordonsgas. Det importerade biometanet har möjlighet att nyttja två länders olika stödsystem till förnyelsebar energi. Dubbla stöd i form av först produktionsstöd i ursprungslandet och sedan med reducerad energi och koldioxidskatt vid försäljning i Sverige som fordonsgas. Denna konkurrensfördel kan ge negativa effekter på utvecklingen av den svenska produktionen av biometan.

En framtida ökad handel med flytande biometan talar för att EU-anpassa det svenska regelverket och stödsystemet kring biometan till fordonsgas.

Förslag till aktiviteter som ett resultat av denna utredning är följande:

Omgående- idag:

- Arrangera möten med berörda svenska aktörer för diskutera problemet och försöka finna lösningar.
- Skapa opinion genom t.ex. insändare och pressreleaser och sända signaler till marknaden att detta inte är acceptabelt.
- Sända en skrivelse till berörda departement och myndigheter för att beskriva problemet och dess konsekvenser.
- "Lobba" hos de politiska partierna och i regeringskansliet för att ta upp problematiken och för att starta ett åtgärdsprogram

- Genomföra en utredning om hur olika EU-länder tolkar hållbarhetslagen kontra hållbarhetscertifieringen. Tillåts det att med hållbarhetscertifiering kringgå hållbarhetslagens krav på att spårbar massbalans endast kan uppfyllas inom ett lands gränser eller tillåts detta inte. Om det inte tillåts i andra EU-länder kan berörda myndigheter Sverige agera på liknande sätt?

På kort sikt – imorgon:

- Anmälan till EU Kommissionen och konkurrensverket om konkurrensbegränsande statligt stöd i andra EU-länder.
- Neka att hållbarhetscertifierad biometan kan få skattebefrielse i Sverige om den redan har fått produktionsstöd i andra EU länder.
- Slå fast att importerad biometan inte kan få skattebefrielse i Sverige som drivmedel enligt massbalanskravet i hållbarhetslagen.
- Hävda att dubbla stöd inte är förenliga med EUs regler och därför inte kan ge skattebefrielse för importerad biometan som redan erhållit produktionsstöd i ursprungslandet.

På lång sikt:

- Ändra det svenska stödsystemet för biogasproduktion genom att gå över till produktionsstöd som liknar det i t.ex. Danmark och att detta också harmoniserar med övriga EU.

Risکانالys

En allmän information och öppen debatt om detta nuläge kan slå åt olika håll:

- + Skapa politiskt tryck att skydda den svenska biogasproduktionen från snedvriden konkurrens med nya lagar, förordningar och föreskrifter.
- + Företag som utnyttjar dagens regler för att sälja billig importerad biometan riskerar dåligt rykte och att tappa kunder som vill att konkurrens skall ske på lika villkor.
- + Kunderna kommer att aktivt att välja svensk biometan och fordonsgas för att gynna den svenska miljön och sysselsättningen.
- Skapa osäkerhet på marknaden som gör att många tvekar i att investera i biogasproduktion.
- Skada biogasens goda anseende som en hållbar energikälla med ett mycket bra kretslopp som gynnar den svenska miljön och sysselsättningen när man inser dessa fördelar hamnar utomlands.

Sammanfattande slutsats

Svenska myndighetsbeslut som överklagas till domstol kan ta mycket lång tid innan de avgörs. Under tiden kan verksamhet fortsätta utan riskera retroaktiva böter. I praktiken kan därför sådana beslut bli ineffektiva om processen drar ut flera år under tiden som det samtidigt råder stor osäkerhet på marknaden vilket kommer att störa både pågående verksamhet och planerade investeringar. Därför riskerar

myndighetsbeslut att kortsiktigt inte lösa problemet snedvriden konkurrens vid import av biometan från EU.

Eftersom dagens EU policy gör att Sverige förmodligen inte kan förlänga skattebefrielsen på koncentrerade biodrivmedel som biometan efter 2020 är det bäst om vi snarast börjar anpassa oss till produktionsstöden i övriga Europa. Eftersom denna förändringsprocess kan ta lång tid är det viktigt att börja detta arbete omgående.

I Sverige är det på grund av samverkande lagstiftning flera departement och myndigheter som berörs vid import där olika statliga stöd orsakar ökad konkurrens från importerad biometan. Frågan måste därför troligen lyftas på en övergripande politisk nivå för att få ett beslut om detta.

Sverige bör omgående sträva efter att harmonisera stödsystemen för biometan med övriga EU för att undanröja riskerna för import som konkurrerar ut den svenska biogasproduktionen p.g.a. förmånligare stöd villkor.

Med lika villkor inom EU kan det finnas möjlighet för Sverige att exportera biometan till Europa via nätet om vi t.ex. utvecklar en effektiv förgasning av biomassa från skogen. Ett exempel på detta är den just nu pågående uppstarten av Gobigas anläggningen i Göteborg.

Bilaga -2

Energimyndighetens yttrande 2013-09-10

Biogas går inte att spåra via det europeiska naturgasnätet

Biogas för transportändamål måste vara spårbar för att anses hållbar enligt hållbarhetslagen. Det innebär att biogas som importeras genom naturgasnätet till Sverige från utlandet inte kan anses vara hållbar.

Energimyndigheten har uppmärksammat att vissa biogasföretag tolkar lagen fel på denna punkt. Tillsynen har hittills avslutats mot ett företag, som fått ett föreläggande om att ändra sitt kontrollsystem.

Hållbarhetslagen (2010:589) ställer krav på hållbara biodrivmedel att vara spårbara på massbalansnivå. Detta innebär att inom en viss plats och under en viss tid får inte mer hållbart biodrivmedel tas ut från platsen än vad som lagts in.

Enligt Energimyndighetens föreskrifter ska massbalansen uppfyllas inom en plats med tydlig gräns och det utgörs enligt myndighetens bedömning av en geografisk plats, till exempel en lagertank eller produktionsanläggning.

Under förutsättning att ett bränsle hanteras enligt lag (1994:1776) om skatt på energi kan en plats med tydlig gräns även motsvaras av ett företags samtliga skatteupplag och lagerplatser inom Sverige. Utifrån det kan det europeiska naturgasnätet inte anses vara en plats med tydlig gräns.

Energimyndighetens bedömning är alltså att kravet på massbalans inte kan uppfyllas om avgränsningen utökas utanför landsgränsen, det vill säga till hela europeiska gasnätet då gasen säljs mellan länder. Detta eftersom det europeiska naturgasnätet varken är en plats med tydlig gräns, eller en lagerplats enligt energiskattelagstiftningen. Därför anses inte biogas vara spårbar när den flyttas via naturgasnätet från ett land till ett annat.

Beslutet innebär att biogas till transport som importerats via naturgasnätet för användning i Sverige inte kan anses vara hållbar enligt hållbarhetslagen och kan därför inte ingå i företagets massbalanssystem eller omfattas av företagets hållbarhetsbesked. Det är fortsatt tillåtet att importera biogas via gasnätet, dock utan att erhålla skattebefrielse för biogasen om den används för transportändamål. Biogas som inte används för transportändamål omfattas inte av hållbarhetslagen.

Energimyndigheten har som en del i utredningen av frågan konsulterat berörda medlemsstater och funnit att myndighetens beslut ligger i linje med den tolkning som görs i andra medlemsstater idag.

Uppdaterad: 2013-09-10 **Skriv ut** **Tipsa en vän**
Paul Westin 016-544 20 58
Emmi Jozsa 016-544 23 32

Bilaga -3

Frågor & Svar Energimyndigheten 2013-09-10

Massbalans och spårbarhet

Här får du svar på frågor om massbalans och spårbarhet.

- 1. Hur långt tillbaks i produktionskedjan måste man visa spårbarhet och ha ett massbalanssystem för bränslen från avfall och restprodukter?**
- 2. Måste man rapportera in ursprungsland för biodrivmedel eller flytande biobränslen från industriella restprodukter och avfall?**
- 3. Vad menas med att en rapporteringsskyldigs samtliga skatteupplag kan utgöra en plats?**
- 4. Hur ska mängder in/ut, samt förändringar av lagervolym eller frakt från platsen redovisas?**
- 5. Är varje leverans råvara eller bränsle ett parti?**
- 6. Om bioolja som utgörs av samma typ av avfall eller restprodukt men med olika ursprung eller transportutsläpp blandas i samma tank/lagringsplats – kan det då anses vara samma parti?**
- 7. Kan biogas som produceras utanför Sverige tas in i landet via naturgasnätet och bli godkänd i enlighet med hållbarhetslagen och dess regler kring massbalans och spårbarhet?**

-
- 1. Hur långt tillbaks i produktionskedjan måste man visa spårbarhet och ha ett massbalanssystem för bränslen från avfall och restprodukter?**

Kraven på ett massbalanssystem måste uppfyllas. För att kunna beräkna växthusgasutsläppen för transportsteget måste det finnas information om platsen där restprodukten uppstår, och därmed måste det finnas en spårbarhet tillbaka till källan. Dessutom måste det kunna bevisas att bränslet utgörs av en restprodukt, ett verifikat från den plats där restprodukten uppstår och spårbarhet tillbaka till platsen där restprodukten uppstår är ett sätt att visa detta.

2. Måste man rapportera in ursprungsland för biodrivmedel eller flytande biobränslen från industriella restprodukter och avfall?

Ja, se svar fråga 1.

3. Vad menas med att en rapporteringsskyldigs samtliga skatteupplag kan utgöra en plats?

Om den rapporteringsskyldige har flera skatteupplag i Sverige där biodrivmedel och flytande biobränsle hanteras, kan alla upplag anses vara en plats och därmed ha ett massbalanssystem gemensamt för dessa skatteupplag för att visa spårbarheten. Hållbarhetsegenskaper för biodrivmedel som tas in på ett upplag i södra Sverige kan tillskrivas partier som tas ut i norra Sverige utan att fysiskt behöva transporteras dit. Syftet är just att undvika onödiga transporter och att minska den administrativa bördan.

4. Hur ska mängder in/ut, samt förändringar av lagervolym eller frakt från platsen redovisas?

Detta är inget som regleras av Energimyndigheten i föreskrifter. Aktörer ska använda ett kontrollsystem som är tillförlitligt, granskningsbart och fritt från bedrägerier. Aktörer kan därmed själva välja vad som ska bokföras i massbalansen för varje plats. Huvudsaken är att summan av alla hållbara mängder som har lämnat platsen inte får överstiga summan av de mängder hållbart som har tillförts platsen. Varje parti har unika hållbarhetsegenskaper och kan inte slås samman med ett parti som inte har identiska hållbarhetsegenskaper. Det är inte tillåtet att beräkna genomsnitt för olika partier.

5. Är varje leverans råvara eller bränsle ett parti?

Ett parti utgörs av en typ av biomassa/biodrivmedel/flytande biobränsle med identiska hållbarhetsegenskaper. Hållbarhetsegenskaper definieras som den information som enligt 2 kap 3§ hållbarhetslagen ska rapporteras till Energimyndigheten. En fysisk leverans av ett biodrivmedel eller flytande biobränsle kan således bestå av flera partier, alternativt att ett och samma parti kan fysiskt levereras i flera omgångar.

6. Om bioolja som utgörs av samma typ av avfall eller restprodukt men med olika ursprung eller transportutsläpp blandas i samma tank/lagringsplats – kan det då anses vara samma parti?

Om hållbarhetsegenskaper skiljer sig åt på de olika mängder som blandas i lagringstanken så utgörs blandningen av olika partier. Olika partier ska hållas isär i massbalanssystemet när in och utflöden redovisas. Man får alltså blanda samma typ av bränsle i samma tank, men olika partier ska hållas isär administrativt genom produktionskedjan och rapporteras var för sig. Är det olika ursprungsland ska detta alltid anses utgöra olika partier enligt hållbarhetslagen. Detsamma gäller om växthusgasutsläppen skiljer sig åt exempelvis på grund av av olika transportutsläpp. Man får alltså inte ta ett genomsnitt av de olika partiernas växthusgasutsläpp och då anse dessa som ett och samma parti med ett genomsnittligt växthusgasutsläpp.

Ett möjligt sätt att förenkla massbalanssystemet i detta specifika fall (då endast transportutsläppen skiljer sig åt, övriga hållbarhetsegenskaper är samma): om samma växthusgasutsläpp appliceras på alla ingående mängder till lagringsplatsen, genom att använda det högre transportutsläppet på alla (till exempel längsta transportavstånd) kan de olika ingående mängderna betraktas som ett och samma parti så länge de har samma ursprungsland. Då har alla ingående mängder till lagringsplatsen samma växthusgasutsläpp och alla hållbarhetskriterierna är lika, vilket utgör ett parti. Om det är olika ursprungsland måste dock partierna hållas isär då detta är en särskild hållbarhetsegenskap som ska rapporteras in.

7. Kan biogas som produceras utanför Sverige tas in i landet via naturgasnätet och bli godkänd i enlighet med hållbarhetslagen och dess regler kring massbalans och spårbarhet?

Nej, biogas som tas in i landet via det europeiska naturgasnätet kan inte spåras på det sätt som lagen kräver, därför är det inte tillåtet att importera gas på det viset och betrakta den som hållbar. Däremot kan biogasen importeras via lastbil eller båt, förutsatt att nödvändig dokumentation om hållbarhet följer med. Massbalansreglerna inom hållbarhetslagen gäller på en fysiskt avgränsad plats inom en viss tid. Det är inte tillåtet att ta ut mer hållbart bränsle från platsen än vad som förts in under en viss tid.

Enligt massbalanssystemet är det alltså endast inom en plats med tydlig gräns tillåtet att partier med råvaror eller biobränslen med olika hållbarhetsegenskaper blandas.

Enligt Energimyndighetens föreskrift begränsas systemgränsen för massbalansen till "en plats med tydlig gräns". I **Energimyndighetens vägledning** förtydligas att detta maximalt kan utgöras av en aktörs samtliga skatteupplag eller lager inom Sveriges gräns. Det beror på att

Skatteverket tillåter att en aktörs samtliga skatteupplag inom Sverige får betraktas som en plats inom skattesystemet. Systemgränsen kan alltså inte utökas till att gälla hela naturgasnätet utanför Sverige.

Detta eftersom det inte är samma gas som hämtas ut i det svenska nätet, utan en motsvarande mängd. Enligt hållbarhetslagen får inte den fysiska leveransen av gas som importeras till Sverige skiljas från bevisen om hållbarhet, om den gas som importeras ska betraktas som hållbar.

Observera att reglerna i HBL enbart gäller den biogas som uppgraderas till transportbränsle och inte biogas till andra ändamål.

Uppdaterad: 2013-09-10 **Skriv ut** **Tipsa en vän**
e-post: Hållbara bränslen 016-544 21 35 (gruppnr)